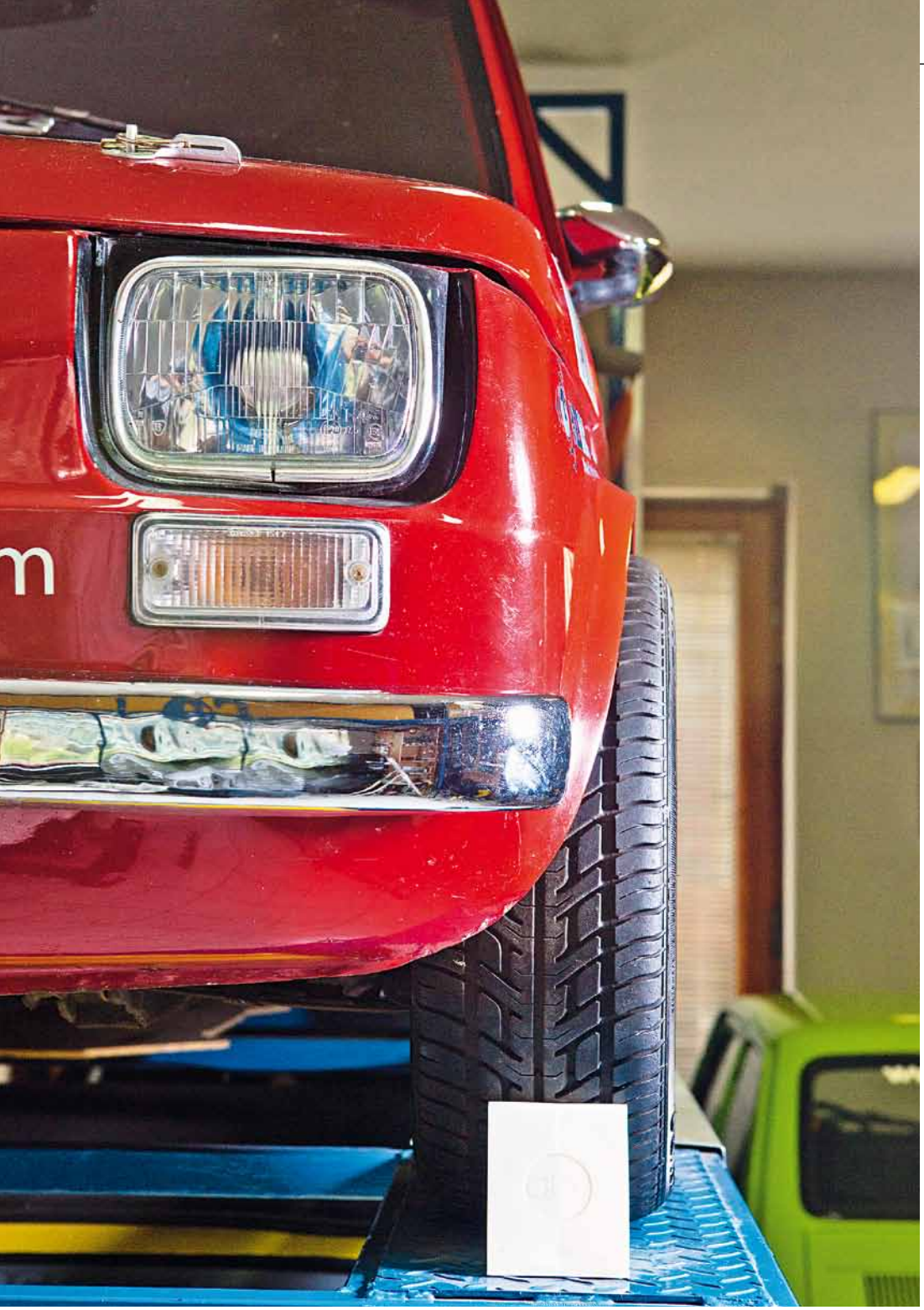

Diagnóza: fiatka

Stretnúť sa s Ľudevítom a Martinom Matuškovcami sa nedá bez toho, aby ste si nevšimli ich vrúcny vzťah k Fiatu 126 vo všetkých jeho podobách. Okrem toho, že vlastnia zbierku štrnástich modelov, nájdete v ich dielni nakladač aj formulu. Samozrejme, všetko na báze Fiata 126.

Výraz rodinná firma sa z nášho územia pomaly vytráca. Synovia už zvyčajne nejdú v šľapajach svojich rodičov, no vo Zvolene natrafíte na jednu svetlú výnimku. Malú firmu, ktorá sa okrem predaja strojárskej bižutérie venuje aj hobby, zbieraniu, renovovaniu Fiatov 126, ktorým na slovensku ľudovo hovoríme poľské fiatky. Hoci pravda je, že výroba spomínaného kultového autíčka sa začala v roku 1972 v Taliansku. Tento model bol nástupcom legendárnej päťstovky a do roku 1982 sa vyrábal v Taliansku, Juhoslávii, Rakúsku a, samozrejme, najväčší počet sa vyrobil v Poľsku vzhľadom na to, že sa tam vyrábal od roku 1973 až do roku 2000.

Láska k Fiatom prišla spolu s dlhými vlasmi: „V deväťdesiatych rokoch, keď som začal podnikať, som sa rozhodol nechať si narásť dlhé vlasy a zároveň som začal jazdiť na Fiate 126. Na jednej strane z recesie, na druhej strane som vzťah k autám, najmä historickým, mal odjakživa.“ Z rodinného archívu je jasné, že autá hrali u Ľudevíta významnú úlohu. Dokazuje to aj zoznam áut, ktoré vlastnil. Prirodzene, prevažujú Fiaty, no popri modeloch X1/9, 127, 128, 131, 500 a 600 nájdete aj limuzínu Fiat 1800B. Samozrejme, aj iné značky ako napríklad Škodu Tudor, Rikšu ČZ či známu kačicu od Citroënu.

Napokon však zvíťazila malá fiatka a tej sú Matuškovci verní dodnes. Ich znalosti ohľadom tohto modelu presahujú rámec aj tých, ktorí si myslia, že o modeli 126 majú naštudované takmer všetko. Inými slovami, u Matuškovcov vo Zvolene nájdete oveľa viac informácií ako vo Wikipédii. A tieto informácie zbieral Ludevít v časoch, keď výraz internet prakticky neexistoval, namiesto toho sa informácie vystrihovali z novín a odkladali do archívu. Ten má pán Matuška dodnes.

Založenie klubu v roku 2000: Netrvalo dlho a meno Matuška sa stalo medzi fiatkármi pojmom, takže cestu do Zvolena si skôr alebo neskôr našiel každý fanúšik Fiatu 126. Vyvrcholilo to založením klubu v decembri 2000 a nasledujúcim organizovaním zrazov. Tie patria medzi najväčšie zrazy na Slovensku, ich návštevnosť pravidelne presahuje stopäťdesiat zúčastnených a na stene predajne nájdete niekoľko plakiet od Guinnessovej

Autor: Majo BÓNA
Foto: Robo HUBAČ

knihy rekordov, ktoré sa týkajú najdlhšej kolóny stodvadsaťšestiek na ceste. A nielen počet zúčastnených hovorí o kvalite, ale aj množstvo návštevníkov z Británie, z Moldavska, teda z krajín, odkiaľ musia prekonať tisíce kilometrov, len aby prišli na zraz. A to na aute, ktoré má iba dvadsaťtri koní, produkovaných vzduchom chladeným dvojvalcom. Pri absolvovaní zrazu sa vám nechce veriť, že v dobe, keď sa mnohé firmy bez agentúr nezaobídu, má dokonalú organizáciu na starosti zopár ľudí.

Splnený sen nesie označenie Matuška F 1.26: Nielen zbieranie vzácnych kusov, ale aj výroba vlastných modelov je vášňou Matuškovcov. Ich snom bola výroba formuly. V ich archíve sa totiž nachádza aj množstvo fotografií malých talianskych formúl kategórie junior, ktoré slúžili na výchovu mládeže. Základom týchto formúl boli obľúbené Fiaty 500 Giardiniera a svoje si na nich odkrútili aj známy talianski piloti formuly 1 Fabrizio Barbazza či Michele Alboreto. Práve touto kategóriou sa Matuškovci inšpirovali. A takmer po polročnej práci predstavili na tohtoročnom zraze formulu, ktorá akoby z oka vypadla historickým predlohám. Pri pohľade na ňu cestujete v čase do šesťdesiatych rokoch, keď monoposty ešte nepoznali prítlačné krídla.

Výrobili ju v súlade s predpismi: Stavali ju pod dohľadom Jána Kučeru, technického komisára SAMŠ-u. To znamená, že formula plní predpisy týkajúce sa výhľadových pomerov, technológie zvárania rámu i čo sa týka dielov,

P7127026/01

doprajte si...

ASO VENDING

ASO Vending, Medený Hámor 7, 974 01 Banská Bystrica, www.asovending.sk, tel./fax: 048/ 414 75 23, mobil: 0902 960 528, e-mail: automaty@asovending.sk

Unikáty v zbierke Ľudevíta Matušku

FIAT 126 POP
Vyrábal sa v Mannheime na základe modelu BIS, ktorý mal už motor chladený vodou. Vyrobilo sa ich zhruba štyristopäťdesiat kusov, presný počet nie je známy.

FIAT 126 CC ZERO
Je to kit car, ktorý vyrábala britská firma CarCraft. Vyrobilo sa ich dokopy iba dvadsaťjeden kusov, jeden zrestaurovaný nájdete u Matuškovcov.

FIAT 126 BOSMAL CABRIO
Vyrábal sa v Poľsku prerobením klasickej fiatky na kabriolet. Za projektom stál výskumný ústav zváračský, produkcia však dosiahla iba čosi vyše štyristo kusov.

FIAT 126 MCA COUPÉ
Opäť chuťovka z anglickej produkcie, z ktorej vyrobili iba dvadsaťšesť kusov vrátane verzie kabriolet. Matuškovci vlastnia obe verzie, takže zhruba osem percent produkcie.

FIAT 126 FIGO
Vyrábal sa v Poľsku, odkiaľ ho exportovali do Nemecka, kde doň montovali dvojtaktný motor s objemom dvestopäťdesiat kubických centimetrov, takže ho mohli viesť vodiči od šestnásť rokov.

FIAT 126 LPT
Bola to objednávka armády. Malo to byť auto na presun pechoty. Trojnápravové auto používa motor z Fiatu 126, ktorý je však umiestnený vpredu. Je to prototyp, do vybavenia armády sa nikdy nedostal, čaká na svoju renováciu.

ktoré pochádzajú zo sériového automobilu. Za chrbtom jazdca pracuje normálny motor z Fiata 126, teda dvojvalec s objemom šesťstopäťdesiat kubických centimetrov, prevodovka je štvorstupňová a má aj spiatočku. Je postavená podľa predpisov pre národnú formulu do jedného litra v kategórii voľných prototypov. Hlavným cieľom tvorcov bolo postavenie formuly, ktorá by bola skutočne dostupná pre širokú verejnosť.

Stačí vám totiž kúpiť si rám, krycie plasty a starú zhrdzavenú fiatku, mechanické diely z nej premontovať do rámu a formula je na svete. Navyše, na projektoch Martina a Ľudevíta Matuškovcov figuruje aj možnosť ponúknuť tento projekt stredným strojníckym školám, ktoré by si najskôr túto formulu postavili a potom mohli súťažiť vo vlastnom seriáli identických formúl. Počas tejto sezóny na nej súťažil Martin Matuška v seriáli PAV, čo sú preteky do kopcov. No v ich dielni stojí druhá, ktorá už má svojho majiteľa a ak chcete, rám si spolu s plastmi môžete kúpiť aj vy a postaviť si doma v garáži vlastnú formulu. Len tak pre radosť, prípadne na pretekanie.

Príbeh pokračuje ďalej:
Napokon, od myšlienky k realizácii nemali Matuškovci ďaleko, a tak ako otec aj syn sa podieľa na projektoch. A posledným projektom je nakladač. Donorom súčiastok je opäť Fiat 126 a v dielni pod predajňou sa rodí znova unikát, ktorý si budete môcť vyrobiť sami. Ak ste adekvátne zručný a máte chuť zašpiniť si ruky od chlapskej roboty.

Vášeň a zanietenosť dnes už u ľudí objavíte iba ťažko. No práve vo Zvolene je dôkaz toho, že ak niekto chce a verí svojej myšlienke, pozitívna reakcia skôr či neskôr príde. A to aj napriek tomu, že mnohí sa pri pohľade na vysokého pána vystupujúceho z fiatky pred rokmi usmievali... B